

Blanka Kavánová
Slovanské ostruhy
na území
Československa

STUDIE
ARCHEOLOGICKÉHO
ÚSTAVU
ČESKOSLOVENSKÉ
AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

ROČNÍK IV 3

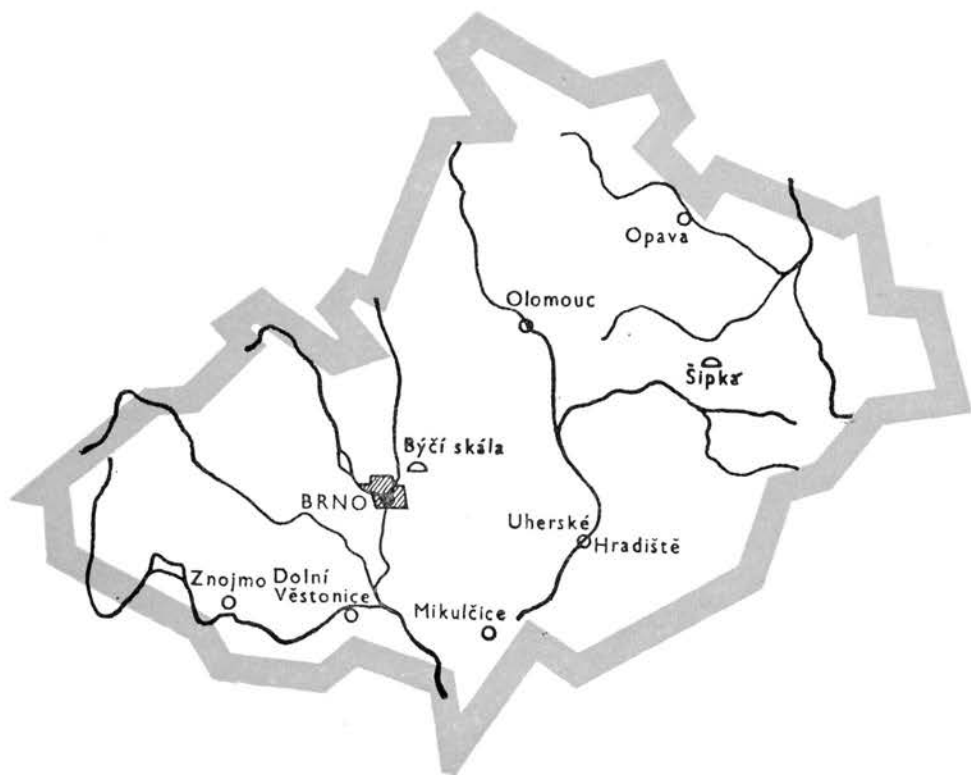

ACADEMIA PRAHA

STUDIE ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD V BRNĚ

Publikační řada Archeologického ústavu ČSAV v Brně přináší čtyřikrát až šestkrát do roka studie a pojednání shrnující výsledky výzkumných prací v terénu a zabývající se teoretickým hodnocením pozoruhodných a závažných výsledků badatelské práce především Archeologického ústavu ČSAV v Brně, jakož i prací širšího okruhu těch badatelů, kteří se věnují otázkám slovanské archeologie až do XII. století. Každý svazek obsahuje kresebnou a fotografickou dokumentaci, mapky, plány a jinojazyčné resumé, pokud práce není celá vydávána v některém světovém jazyku.

Řídí akademik Josef Poulík,

ředitel Archeologického ústavu ČSAV, s redakčním kruhem

Výkonný redaktor: PhDr. Jiří Meduna, CSc.

Adresa redakce: Archeologický ústav ČSAV v Brně,

Brno, sady Osvobození 17—19

Zkratka knižní řady: StAÚ Brno

Blanka Kavánová
Slovanské ostruhy
na území
Československa

STUDIE
ARCHEOLOGICKÉHO
ÚSTAVU
ČESKOSLOVENSKÉ
AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

ACADEMIA
PRAHA 1976

Ročník IV, sv. 3

Rukopis odevzdán 6. října 1975

VĚDECKÝ REDAKTOR
akademik Josef Poulík

RECENZOVAL
dr. Zdeněk Klanica, CSc.

O B S A H

1. Úvod	3
2. Technologie výroby ostruh	7
Materiál	7
Technika výroby	8
Výzdoba	9
3. Typologie	10
Ostruhy s háčky	10
Ostruhy s očky	16
Ostruhy s ploténkami	18
Nejstarší horizont ostruh s ploténkami	18
Podíl honosných ostruh na vzniku typu II	24
Velkomoravské ostruhy typu II	28
Varianta II A	28
Varianta II B	30
Ostruhy typu III	32
Další vývoj ostruh typu III	36
Zvláštní tvary typu III	40
Ostruhy typu IV	46
Ostruhy se širokými rameny — typ V	50
Varianta V A	52
Varianta V B	52
Varianta V C	53
Varianta V D	54
Ostruhy s dlouhými bodci	54
4. Společenský význam ostruhy	61
Statistický přehled předvelkomoravských a velkomoravských ostruh podle typů	67
Korelační tabulka typů ostruh s ploténkami	70
Seznam literatury	94
Slawische Sporen auf dem Gebiet der Tschechoslowakei (Zusammenfassung)	97
Seznam tabulek	104

dr. Blanka Kavánová
Slovanské ostruhy
na území
Československa

STUDIE
ARCHEOLOGICKÉHO
ÚSTAVU
ČESKOSLOVENSKÉ
AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

Ročník IV
svazek 3

Vydala Academia,
nakladatelství Československé akademie věd,
Praha 1976

Návrh obálky Jiří Ledr

Redaktorka publikace Jana Axamitová, prom. hist.

Technická redaktorka Alena Taschneřová

Vydání 1. — 128 stran (20 obr.)

Vytiskl Tisk, n. p., provoz 52, Brno, Běhounská 22—24
— 1139-76

9,49 AA — 9,67 VA

Náklad 800 výtisků — 02/63 — 6476

21-095-76

Cena brož. výtisku Kčs 17,—

509-21-827

STUDIE ARCHEOLOGICKÉHO ÚSTAVU
ČESKOSLOVENSKE AKADEMIE VĚD V BRNĚ

I

---

1. Zdeněk KLANICA: Předvelkomoravské pohřebiště v Dolních Dunajovicích (Příspěvek k otázce vzájemných vztahů Slovanů a Avarů v Podunají)
2. Emanuel OPRAVIL: Rostliny z velkomoravského hradiště v Mikulčicích (Výzkum z let 1954 až 1965)
3. Jaroslav TEJRAL: Mähren im 5. Jahrhundert (Die Stellung des Grabes XXXII aus Smolín im Rahmen der donauländischen Entwicklung zu Beginn der Völkerwanderungszeit)
4. Marie KOSTELNÍKOVÁ: Velkomoravský textil v archeologických nálezech na Moravě
5. Jiří RÍHOVSKÝ: Význam moravských bronzových nožů pro chronologii mladší a pozdní doby bronzové
6. Pavel KOŠTUŘÍK: Die Lengyel-Kultur in Mähren (Die jüngere mährische bemalte Keramik)

II

---

1. Bohuslav KLÍMA: Archeologický výzkum plošiny před jeskyní Pekárnou
2. Jaroslav TEJRAL: Völkerwanderungszeitliches Gräberfeld bei Vyškov (Mähren)
3. Vít DOHNAL: Die Lausitzer Urnenfelderkultur in Ostmähren
4. Karel LUDIKOVSKÝ, Robert SNÁŠIL: Mladohradištní kostrové pohřebiště ve Velkých Hostěrádkách (o. Břeclav)
5. Jiří PAVELČÍK: Eneolitická sídliště Uherský Brod-Kyčkov a Havřice-cihelna
6. Zdeněk KLANICA: Práce klenotníků na slovanských hradištích

III

---

1. Magdalena BERANOVÁ: Zemědělská výroba v 11.—14. století na území Československa podle archeologických pramenů
2. Jaroslav TEJRAL: Die Probleme der späten römischen Kaiserzeit in Mähren
3. Zdeněk SMRŽ: Enkláva lužického osídlení v oblasti Boskovské brázdy
4. Emanuel OPRAVIL: Archeobotanické nálezy z městského jádra Uherského Brodu

IV

---

1. Karel VALOCH: Die altsteinzeitliche Station in Brno-Bohunice
  2. Jaroslav TEJRAL: Grundzüge der Völkerwanderungszeit in Mähren
  3. Blanka KAVÁNOVÁ: Slovanské ostruhy na území Československa
-

Přehled výzkumů

1956 [80 str., 22 tab.], Brno 1959	1965 [87 str., 42 tab.], Brno
1957 [212 str., 20 tab.], Brno 1958*)	1966 [76 str., 58 tab.], Brno
1958 [110 str., 32 tab.], Brno 1958*)	1967 [128 str., 110 tab.], Brno
1959 [186 str., 37 tab.], Brno 1960	1968 [147 str., 67 tab.], Brno
1960 [115 str., 44 tab.], Brno 1961	1969 [86 str., 42 tab.], Brno
1961 [111 str., 40 tab.], Brno 1962	1970 [148 str., 64 tab.], Brno
1962 [77 str., 31 tab.], Brno 1963	1971 [266 str., 118 tab.], Brno
1963 [85 str., 36 tab.], Brno 1964	1972 [184 str., 76 tab.], Brno
1964 [81 str., 50 tab.], Brno 1965	1973 [252 str., 123 tab.], Brno

*) rozebráno

Fontes Archaeologiae Moravicae

- I. Boris Novotný, Hromadný nález ze 16. století v Brně. — *Ein Hortfundem 16. Jahrhundert in Brno.* — Brno 1959 [34 str., 19 tab.] — rozebráno
- II. Jiří Meduna, Staré Hradisko, Katalog nálezů uložených v muzeu měškovic. — *Katalog der Funde im Museum der Stadt Boskovice.* — Brno 1965 [78 str., 50 tab.]
- III. Milan Stloukal, Mikulčice, Anthropologický materiál z I. pohřbení. — *Anthropologisches Material aus der I. Begräbnisstätte.* — Brno 1965 [36 str., 36 tab.]
- IV. Karel Tihelka, Hort- und Einzelfunde der Úněticer Kultur und des späteren Typus in Mähren. — Brno 1965 [100 str., 36 tab.]
- V. Jiří Meduna, Staré Hradisko II. Katalog nálezů z moravských muzeí. — *Katalog der Funde aus den Museen in Brno, Praha, Olomouc, Plzeň, Prostějov.* — Brno 1970 [166 str., 57 tab.]
- VI. Anna Medunová-Benešová, Jevišovice—Starý Zámek. Schicht B — I. — Katalog der Funde. — Brno 1972 [173 str., 110 tab., 2 obr.]
- VII. Anna Medunová-Benešová, Grešlové Mýto. Äneolithische Höhensiedlung „Nad Mírovcem“. — Katalog der Funde. — Brno 1973 [104 str., 7 tab.]

Sborníky

- I. Sborník Josefu Poulíkovi k padesátinám. — Brno 1960 — rozebráno
- II. Františku Vildomcovi k pětáosmdesátinám. — Brno 1961 [131 str., 2 obr.]
- III. Karlu Tihelkovi k pětášedesátinám. — Brno 1964 [275 str., 52 tab.]
- IV. Za Luborem Niederlem po dvaceti letech. Uspořádal Josef Skutil. — Brno 1965 [35 str.]
- V. Sborník Josefu Poulíkovi k šedesátinám. — Brno 1970 [152 str.]

Bibliografie

Josef Skutil, Bibliografie moravského pleistocénu 1850—1950. — Brno 1965 [316 str.]

Objednávky vyřizuje Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17

Tem. skup. 02/63
21—095—76
Cena brož. výtisku Kčs 17,—
509—21—827